

22.11.2023

Ärende/6

§ 273

Ledamoten Pilvi Torstis motion om att skapa en stor äventyrslabyrinth vid Vinterträdgården

HEL 2023-004746 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Pilvi Torstin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Pilvi Torsti och 24 andra ledamöter föreslår i sin motion att Vinterträdgården utvecklas så att där finns intressanta saker att göra, i synnerhet på det stora friluftsområdet i slutningen. Ett alternativ är att göra om planeringarna så att en attraktiv labyrinth anläggs enligt det koncept som är bekant från många andra städer. Anläggningen av Vinterträdgården skulle tidsmässigt passa in med istandsättningen av Tölöviken.

Det går inte att placera en labyrinth på Vinterträdgårdens område. Labyrinten skulle förstöra Vinterträdgårdens helhet som är 130 år gammal och mycket välbevarad. Prioriteringen i Vinterträdgårdens verksamhet är att värna om de värdefulla trädgårdskonstnärliga anläggningar och växtindivider som har bevarats över hundra år tack vare professionell skötsel. Vinterträdgårdens område är ett av Helsingfors äldsta bebyggda parkområden. De åtgärder som görs där ska bevara eller återställa det.

22.11.2023

Ärende/6

Stadsrums- och landskapsplaneringstjänsten inom stadsmiljösektorn utreder de parker som under den närmaste tiden planeras med tanke på var det skulle vara lämpligast att placera en labyrint som ger parken mervärde och området en egen identitet. För att anlägga en modern och stor labyrint i Helsingfors behövs det en bra placering. Där kan labyrinten fungera som en intressant plats som förstärker identiteten och är ett roligt tillägg. Nu finns det ingen lämplig plats för en labyrint på Vinterträdgårdens område. Om det görs ändringar i produktionsväxthusens område kan staden överväga frågan på nytt.

Om trädgårdsmästares tjänstebostad Villa Jyränkö och trädgården framför den läggs till i det område som i begränsad utsträckning är öppet för allmänheten är det möjligt att använda byggnaden och dess omgivning mer fritt. Nu ingår Villa Jyränkö och dess trädgård i ett produktionsområde som är stängt för allmänheten. För att kunna ansluta dem till helheten med Vinterträdgårdens gamla växthus och Rosengården krävs några små ändringar i området, fastighetsgränserna och underhållets ansvarsområden.

Stadsmiljönämnden har gett ett utlåtande i ärendet. Svaret stämmer överens med utlåtandet.

Stadsstyrelsen förutsätter att stadsmiljösektorn utarbetar en plan med tidsram för att utveckla Vinterträdgårdens område. I nuläget är Vinterträdgården relativt okänd för helsingforsarna och dess användningsgrad är mycket låg med tanke på trädgårdens läge. Vid sidan av att bevara de historiska värdena ska man sträva efter att trädgården används mångsidigt. I praktiken behövs ett strategiskt och målinriktat koncept för användningen som strävar efter en omfattande rekreativ användning.

Enligt 30 kap. 11 § 2 och 4 mom. i förvaltningsstadgan besvarar stadsstyrelsen en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter och förelägger fullmäktige sitt svar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Pilvi Torstin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

22.11.2023

Ärende/6

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.11.2023 § 674

HEL 2023-004746 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.11.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Elisa Gebhard: Kaupunginhallitus edellyttää, että kaupunkiympäristön toimialalla laaditaan suunnitelma aikatauluineen Talvipuutarhan alueen kehittämiseksi. Nykyisellään Talvipuutarhan tunnettuus helsinkiläisten keskuudessa on vaatimaton ja käyttöaste todella matala kun huomioidaan puutarhan sijainti. Historiallisten arvojen säilyttämisen ohella on tavoiteltava puutarhan monipuolista käyttöä. Käytännössä tarvitaan strateginen ja tavoitteellinen käyttökonsepti, joka tavoittelee puistoalueen laajaa virkistyskäyttöä.

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Elisa Gebhardin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

06.11.2023 Pöydälle

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 19.09.2023 § 481

HEL 2023-004746 T 00 00 03

Lausunto

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki rakentaa Talvipuutarhaan seikkailulabyrintin tai tarjoaa siellä muuta kiinnostavaa tekemistä.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että labyrintit ovat vetovoimaisia kohteita puistoissa. Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupalvelu selvittää, minne lähiaikoina suunniteltavaan puistoon sellainen sopii tuomaan lisäarvoa ja luomaan alueelle omaa identiteettiä.

Labyrintin pensaiden leikkaus vaatii taitoa. Muotoonleikkaus tulee tehdä riittävän usein, joten se vaikuttaa kunnossapidon kustannuksiin.

Talvipuutarhan alueelle ei voida sijoittaa seikkailulabyrinttiä. Labyrintin perustaminen rikkoisi tämän vuoden (2023) lokakuussa 130 vuotta täytävän kasvihuoneen kanssa kokonaisuuden muodostavan, erittäin hyvin alkuperäisessä muodossa säilyneen Ruusutarhan sommitelman, johon liittyy myös viereinen rinne vanhoine jalopuineen sekä Villa Jyränkö. Talvipuutarhassa painopiste on sata vuotta säilyneiden, ammattitaidolla hoidettujen sekä arvokkaiden puutarhataiteellisten aiheiden ja kasviyksilöiden vaalimisessa.

Talvipuutarhan alueesta ja sen arvoista

Talvipuutarha ympäristöineen on osa Eläintarhan laajaa, historiallisesti kerrostunutta puistoaluetta, alkuperäisen Keskuspuiston ydinaluetta ja yksi Helsingin vetovoimaisista nähtävyyksistä, jolla on sekä puutarhataiteellisia, kulttuurihistoriallisia, kasvilajistollisia että kaupunkikuvallisia arvoja. Eläintarhan alueen ympäristöhistoriallisessa selvityksessä Talvipuutarhan alue on tunnistettu osaksi Helsingin vanhimpia rakennettuja puistoalueita, joilla toimenpiteiden tulee olla säilyttäviä tai palauttavia. Helsingin kaupungin ensimmäinen kaupunginpuutarhuri Svante Olsson laati ulkoalueiden puistosuunnitelman vuonna 1911.

Kasvihuoneen edustalla on erittäin merkittävä, pääosin 1920-luvun asussa säilynyt muotopuutarha nimeltään Ruusutarha. Sitä voidaan verrata tasavallan presidentin kesäasunnon Kultarannan puutarhassa olevaan vastaavaan aiheeseen nimeltään Medaljonki. Svante Olssonilla oli sen suunnittelussa apunaan poikansa Paul Olsson, joka on yksi Suomen tunnetuimmista puutarha-arkkitehteistä.

Talvipuutarhan Ruusutarhaan liittyy terasseja, kukkivia muureja, vajoitettu ruohokenttä, ruusuistutuksia, perennapenkkejä sekä muotoon leikattuja pensaita ja puita. Ruusutarhan yli, kasvihuoneen edustalta, aukeaa näkymä Töölönlahdelle, joka on ollut olennainen osa muotopuutarhan maisemakuvaa.

Yleisöltä suljettu kaupunginpuutarhan alue sijaitsee Talvipuutarhan takana. Siellä kasvatetaan kasveja kaupungin puistoihin. Alueella liikkuu työkoneita, minkä vuoksi aluetta ei voida avata yleisölle.

Kohteen tunnettavuus ja nähtävyyssarvo

22.11.2023

Ärende/6

Talvipuutarha on yksi Helsingin ensimmäisistä nähtävyyksistä. Se on nykyisin suosittu kohde: Talvipuutarhassa käy vuosittain noin 100 000 koti- ja ulkomaista vierailijaa. Talvipuutarha on avoinna kaikille eikä vierailuaikaa tarvitse varata, joten vierailijoiden määrä voi vaihdella useasta bussillisesta turisteja muutamaan vierailijaan. Suosituimmat vierailuajankohdat ovat talvella joulun ja uudenvuoden tienoolla, pääsiäisen aikoihin sekä juhlapyhinä. Suurimmat kävijäryhmät ovat päiväkot-, koululais- ja eläkeläisryhmät. Talvipuutarhaa voi hyödyntää myös opetuksessa. Kohteessa käy usein vammais- ja muita ryhmiä, joilla on erikoistarpeita.

Talvipuutarhassa pidetään valokuva- ja taidenäyttelyitä sekä akrobatia- ja musiikkiesityksiä. Myös omien eväiden syönti kasvihuoneessa on sallittua. Ruusutarhaa ei ole tarkoitettu tapahtumakäyttöön eikä istutusalueille meneminen ole sallittua. Vuonna 2023 aukioloaikoja selkeytettiin, mistä kaupunki sai asukkailta paljon kiitosta. Talvipuutarhan tunnettavuutta voidaan parantaa entisestään viestinnällä ja mainonnalla.

Talvipuutarhan siirtyminen Helsingin kaupungille

Kaupunginpuutarha alueella toimi 1800-luvun lopulla Suomen Puutarhayhdistys, jonka tehtävänä oli edistää Suomen puutarhakulttuuria. Yhdistyksen puheenjohtajana toiminut Jakob Julius af Lindfors lahjoitti rakennuttamansa, vuonna 1893 valmistuneen kasvihuoneen Suomen puutarhayhdistykselle. Lahjoittajan tahtona oli, että yleisö saa pääsymaksutta tutustua kasvihuoneeseen ja sen kokoelmiin. Helsingin kaupunki osti Puutarhayhdistyksen rakennukset vuonna 1907 kaupunginpuutarhaa varten ja sitoutui pitämään Talvipuutarhaa kunnossa ja yleisölle avoimena ilman pääsymaksua.

Labyrintit puutarhataiteessa

Valtuustoaloitteessa esimerkkeinä mainitut Marqueyssacin labyrintit Vézacissa Ranskassa ja Hortan labyrintti Barcelonassa ovat puutarhataiteellisia aiheita osana laajempia, alkuaan yksityisiä puutarhoja. Ne edustavat sekä eri aikakautta että tarkoitusta kuin Talvipuutarha, jolla on oma kiinnostava ja arvokas historiansa. Myös näissä puutarhoissa labyrintit ovat aiheita, joihin tutustutaan kävellen ja katsellen, kuten Ruusutarhaankin.

Talvipuutarhan alueen kehittäminen

Talvipuutarhan alue on tunnettu nähtävyys, joka on jo sellaisenaan vetovoimainen ja suosittu vierailukohde. Modernin, laajan seikkailulabyrintin perustaminen Helsinkiin edellyttää sille sopivaa sijaintia, jossa se voi toimia kiinnostavana paikkana samalla toimien identiteettiä vahvistavana ja hauskana lisänä puistossa. Talvipuutarhan alueelta ei tällä

22.11.2023

Ärende/6

hetkellä löydy sopivaa paikkaa labyrintille. Mikäli tuotantokasvihuoneiden alueella tapahtuu muutoksia, tilannetta arvioidaan uudelleen.

Talvipuutarhan alueella olevan, entisen kaupunginpuutarhurin virka-asunnon Villa Jyrängön ja sen edustan puutarhan liittäminen Talvipuutarhan yleisölle rajoitetusti avoimeen alueeseen mahdollistaisi rakennuksen ja sen ympäristön avoimemman käytön. Nykyisin Villa Jyrängön puutarhoineen kuuluu yleisöltä suljettuun tuotantoalueeseen. Niiden liittäminen osaksi Talvipuutarhan vanhojen kasvihuoneiden ja Ruusutarhan kokonaisuutta edellyttää joitakin pieniä muutoksia alueella, kiinteistörajoiissa ja kunnossapidon vastuualueissa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kaisa Solin, maisema-arkkitehti: 09 310 34757
kaisa.solin(a)hel.fi